

Kjak

Hanus Vang

Neyvari hitapumpputøl

Fyrst eitt sindur um COP-tøl.

COP-talið er tað ein fær burturúr hvørjum kilowatttíma, hitapumpnan brúkar. Er COP-talið 3, fært tú triggjar kilowatttímar út sum varma fyri hvønn keyptan kilowatttíma.

Runt roknað kann sigast at COP-talið er 3 fyri luft til vatn pumpur. Fýra fyri vatn til vatn og 5 fyri luft til luft.

Vit brúktu 2400 litrar av olju árliga til varma og heitt vatn. CO₂ útlátið av tí var eini 6400 kg.

Við at skifta til luft til vatn pumpu skulu nýttast eini 6000 kilowatttímar árliga.

Um hvat loysir seg kann sigast, at tá oljuprísurin var

upp í móti 6 kr fyri liturin, so loysti tað seg væl, í hvussu er áðrenn SEV hækkaði prísin.

Sjálvandi hevði verið sera figgjarlaga best at keypa eina lítla húsvindmyllu til at reka hitapumpuna. Men tað krevur, at SEV má vera bass-eng, tí hitapumpnan krevur eini 7 til 10 kw fyri at koyra. Men sum er vil SEV ikki tað. Men hví? Í Skotlandi kunnu smáar vindmyllur setast til eina stikkkontakt, og sjálvandi kann el-málarin mala báðar vegir.

SEV

Streymurin, vit keypa frá SEV, er í meðal 55 prosent frá olju. Tað lutfallið er ætlanin at betra. Men tað røkka vit

ikki við at turrleggja landið. Tað munar alt ov lítið, serliga á sumri. Herumframt má hvør útbygdur vatn-megawatttími eisini útbyggjast við olju á Sundi, um veitingartryggin skal vera í lagi. Tí noyðast vit heldur at útbyggja sjóvar-falsmyllur og vind. Altjóða er nógv menning á veg.

Tá tú keypir 6000 kilowatttímar, so eru nú 3300 frá olju-eli. Her er nyttustigið eini 45 prosent, iroknað linju-tap og fjarhitan í Havn.

SEV brúkar sostatt eini 630 kg av olju til hesar 3300 kilowatttímar.

Tað gevur eini 2000 kg útlát av CO₂.

Í mun til oljufýringina er tað eini 31 prosent.

Alfred Olsen

løgtingsmaður

Skálafjarðartunnilin

Nú er tíðin komin til at farið verður undir at gera Skálafjarðartunnilin!

Løgtingið samtykti seinasta vár mál nr. 161/2009 um at farast skal undir undirsjóvar-tunnilin, har ið linjuføringin er miðlinjan við rundkoyring og innkoyring á Sundi, á Strondum og við Løkin í Runavík.

P/F Skálafjarðartunnilin, sum higartil hevur gingið á odda í arbeiðinum fyri at fáa hesa megnar verkætlan framda í verki, fekk einkarrætt til at gera fyrireikingararbeiðið liðugt viðvíkjandi ferðslutølum, figging v.m. og at gera endaliga avtalu við landsstýrið innan 1. desember 2010.

Seinasta heyst fór ein skelkur ígjøgnum okkara figgjargeira, tá ið Eik Banki fór á húsagang. Og tá ið Eik grunnurin átti 50% av partapeninginum, steðgaði arbeiðið upp og er framvegis ikki komið í gongd aftur.

Eg eri fyri, at tað privata felagið, P/F Skálafjarðartunnilin, skal figgja, gera, reka og hava ábyrgdina av tunlinum, til hann verður latin tí almenna fyri einki um 25-30 ár. Men tað, sum hevur størsta týðningin

er, at tunnilin verður gjørdur ongantið ov skjótt, tí hann fer at gagna fólkinum, vinnuni, umhvørvinum og øllum tí føroyska samfelagnum við góðum 100 mió kr um árið.

Nú skilst, at tað eru onnur, sum banka uppá og vilja sleppa at gera tunnilin, meðan felagið P/F Skálafjarðartunnilin liggur í andaleypi. Støða má tí takast til hesi tilboð, so farast kann undir tunnilin, serliga tá ið hesi siga seg hava figging tøka.

Eg vil fegin hava at farið verður undir at gera Skálafjarðartunnilin eftir tí samtykt, sum Løgtingið gjørdi á vári 2010, og tað so skjótt sum gjørligt. Men tá ið felagið, sum fekk møguleikan at gjøgnumføra verkætlanina tíverri ikki er virkið í løtuni, eiga vit at umhugsa, um ikki onnur áhugað skulu sleppa framat, so at arbeiðið kann fara í gongd.

Fari tí at mæla landsstýriskvinnuni til at avgreiða samtyktina skjótast møguligt og finna eina loysn, sum verður til gagns fyri okkum øll.

Bjørn Kalsø

løgtingsmaður

Bankapakkarnir ikki so galnir kortini

Mikið rumbul hevur staðist av sonevndu "Bankapakkunum", síðan teir vórðu settir í verk. Serliga hava Hoydal og hansara soldátar funnist at. Nú Eikin er seld, má hóast alt standa eftir, at "Bankapakkarnir" ikki vóru so galnir kortini. Vóru vit ikki við, er lítið at ivast í, at, húsaeigarar, vinna og onnur sótu við skegginum í postkassanum í dag.

Bankapakkarnir

Bankapakki I veitti statsgaranti fyri innistandandi í bankanum í tvey ár. Hetta var neyðugt fyri at styrkja um álitid á bankarnar. Vandí var fyri, at peningur fór at verða tikin úr bankunum, um einki varð gjørt. Eitt sokallað "run" á føroysku bankarnar hevði neyvan spælt væl av.

Við Bankapakka II var í høvuðsheitum talan um at leingja statsgarantið fyri innistandandi úr tveimum í fimm ár, og at geva peningastovnum, sum høvdu tørv á tí, møguleika at taka serlig lán úr statskassanum, sum kunnu javnsetast við eginpening, og tí styrkja um kjarnukapitalin hjá bankunum.

At enda hevði Bankapakki III til endamáls at gera eina skipan til bankar, sum annaðhvørt skuldu takast av ella seljast øðrum, ið sum minst órógvaði kundan og peningakervið annars. Hendan skipanin varð gjørd fyri at lofta bankum, sum sjálvt við fyrru bankapakkunum vóru so illa fyri, at teir ikki kundu halda fram við sínum virkseimi.

Brúk hevur verið fyri bankapakkunum

Tað vóru ikki mong, ið væntaðu, at brúk fór at verða fyri Bankapakka II og Bankapakka III í Føroyum. Hildið varð, at bankarnir vóru væl fyri. Men tíðin hevur víst, at allir føroysku peningastovnar tóku við tilboðnum í Bankapakka II. Harumframt varð tíverri eisini neyðugt at gera brúk av Bankapka III, tá Eik Banki í fjørheyst kom í ringan sjógv og fór av knóranum.

Dygdin í bankapakkunum prógvað

Ikki minst sølan av Eik Banka til TF-Holding hevur víst, at møguleikin at vera við í skipanini, sum danska stjórnin setti í verk, fyri at

byrgja fyri óhepnum avleiðingum á bankavirksemið orsakað av figgjar- og búskaparkreppuni, hevur havt stóran týðning fyri okkum.

Statsgarantið tryggjaði, at peningur ikki varð fluttur av landinum. Lánið úr statskassanum til tess at styrkja kjarnukapitalin í bankunum, setti ferð aftur á peningarenslið, sum annars var læst fast, og Eik Banki (helvtin av føroyska bankakervinum) er endurreistur uttan stórvegis hóvasták.

Hugsí ikki nakað annað land á okkara leiðum hevur havt slíkan møguleika. Vóru vit ikki við, er lítið at ivast í, at bankar, húsaeigarar, vinna og onnur sótu við skegginum í postkassanum í dag.

Aðrastaðni, eitt nú í

Íslandi, hava vit tíverri sæð, at alt bankakervið hevur verið fyri hóttafalli. Tað hevur havt sera álvarsligar avleiðingar við sær, sum hava gjørt, at neyðugt hevur verið við hjálp uttanífrá.

Eftirmeting

Hóast vit stórliga kunnu fegnast um loysnina, sum nú gjørdist veruleiki, mugu vit kortini eftirmeta alla gongdina í samstarvinum millum føroyskar og danskar myndugleikar í samband við bankapakkarnar. Eru viðurskipti, sum kundu verið gjørd øðrvísi og við størri fyrimuni fyri okkum, eiga tey at verða lýst og fingin í rætt lag.

Landsstýrið eigur beinanveg, í tann mun tað er gjørligt, og út frá royndunum við

bankapakkunum, at betra um og gera tilbúgvingarætlanir, sum uppáttur fyrr kunnu verða settar í verk, um vandi er á ferð, soleiðis at betur kann sleppast undan líknandi støðum í framtíðini.

Fari at enda at rósa landsstýrinum fyri avgerðina um ikki at vera við til at keypa Eik Banka, og at ynskja nýggju eigarunum til lukku við keypinum og blíðan byr.

Nú verða tað nevnd og stjórn, sum við skynsömum rakstri, skulu mynda framtíðina hjá "nýggja" bankanum. Vónandi verður tað til sóma fyri land og fólk.